

Taleskræk smadrer karrieren

Omkostningerne ved ikke at turde tage ordet kan være enorme i vore dages performance-orienterede samfund

Af Arild Hald Kierkegaard

“Jeg har ikke nået at forberede noget, så jeg vil snakke frit fra skrumpeliveren”, indleder taleren. Han kigger ud over lokalet, hvor seks-syv personer rundt om et stort, hvidt bord betragter ham. Manden lader til at være først i trediverne og ser en smule nervøs ud. Bag ham står et lille whiteboard, men han ryster for meget på hænderne til at kunne benytte det.

Derefter leverer han fem minutters mere eller mindre sammenhængende talestrøm om et fagligt emne. Alle klapper, og der følger nogle venlige bemærkninger fra tilhørerne.

Det er onsdag aften. Vi befinder os i frivillighedscentret ved Sortedams Dossering, hvor foreningen 123tal.dk holder sit ugentlige møde. Her kan folk med “taleskræk” øve sig i at holde små oplæg for hinanden.

I hjørnet sidder formanden Michael med et lille smil på læben og venter på, at det bliver hans tur. Han er snart oppe på at have holdt sin tale nummer trediv, men Michael har ikke altid haft så let ved at tage ordet til møder og forsamlinger. Mere herom nedenfor.

Øget krav om at kunne performe

Vi lever i et samfund, der i stigende grad stiller krav om evne til mundtlig formidling. Det forklarer retorikeren Christian Nicholas Eversbusch, der arbejder i virksomheden Rhetor, hvor man underviser i præsentationsteknik, taleskrivning, stemmebrugslære osv.

De, der gør sig godt i medierne, som elsker at *performe* og være på, sidder også inde med magten og indflydelsen. Kun ved at få de elektroniske medier i tale kan man få sit budskab ud nu om dage.

Retorikeren Christian N. Eversbusch ved Rhetor i Vartov, hvor N.F.S. Grundtvig i sin tid virkede for “det levende ord” (Foto: AHK)

Omvendt kan det have store omkostninger for den, der ikke tør tage ordet. “Det er i høj grad et problem, at der er mange mennesker, der ikke føler sig trygge ved at stå og tale til en forsamling”, siger Christian Eversbusch.

På arbejdspladsen kan det betyde, at folk bliver uretfærdigt ignoreret og får sværere ved at avancere. “Ledelse er kommunikation”, fortæller Eversbusch, “så i det øjeblik en leder ikke er i stand til at fortælle sine medarbejdere, hvorfor de skal gøre noget nyt i virksomheden, vil det være dårlig og ineffektiv ledelse”.

I dag ser man i højere grad end for tyve år siden, at jobannoncer stiller eksplicitte krav om kommunikationsfærdigheder, at kunne formidle, præsentere og tale til forsamlinger. Det mærker man også hos Rhetors kunder, der er meget bevidste om karrierekravene.

Taleskræk kunne have kostet jobbet

Alt dette kan Michael fra eksemplet ovenfor tale med om. Michael beretter, at han altid har været

lidt genert, men det blev dog først for alvor et problem, da han for to år siden deltog i en præsentationsrunde på sit arbejde inden for it-branchen – “og dér kunne jeg bare ikke sige tre sammenhængende ord, det blev simpelthen decideret angst, og så bed det sig fast og blev en fobi”.

Der gik et halvt år, hvor Michael var bange for at tage på arbejde. Det gik ham så meget på, at han i en periode var tæt på at kvitte jobbet.

Da Michael fandt 123tal.dk via internettet, var der ingen arrangementer, så han besluttede selv at blive mødearrangør for den forening, som han altså nu er formand for. Det hjalp ham så meget, at han kunne beholde sit arbejde, selvom han næppe nogensinde kommer til at elske at høre på sig selv, “sådan som så mange andre gør”.

Retorik på skoleskemaet

Hvad er det så, vi frygter så meget ved at tage ordet? Ofte bunder det i dårlige erfaringer helt tilbage fra skoletiden, i frygt for at blive latterliggjort, fortæller Christian Eversbusch, der fortsætter:

“Problemet ligger i, at vi i mange år her i Danmark fuldstændig har nedprioriteret det mundtlige udtryk, så retorik hører hjemme på skoleskemaet i folkeskolen og i gymnasiet i dag, præcis som det har gjort i tidligere tider i mange lande.”

Måske kunne retorik i folkeskolen have hjulpet Michael. Michael vurderer, at han kunne have siddet i en lederstilling den dag i dag, hvis han ikke havde lidt af taleskræk. “Det at kunne slå igennem på sit arbejde, at blive hørt, at få indflydelse, det kræver den mundtlige præstation”, siger han.

Danskerne tør ikke tage ordet

45 % er bange for at tage ordet i større forsamlinger
31 % er bange for skulle holde tale foran familie og venner
20 % er bange for at skulle tale foran en gruppe kolleger

Kilde: YouGov Panelet/24 timer 2011

Anslag 4.232